

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСІВ

*Балуєк Т.В.**

МИТНІ АСПЕКТИ ВНУТРІШНЬОКОРПОРАТИВНИХ ОПЕРАЦІЙ ТНК

Сьогодні провідна роль транснаціональних корпорацій (ТНК) у міжнародній торгівельній, фінансовій, інвестиційній та інноваційній діяльності є загально визнаною. В корпоративній системі ТНК обертається значна частина фінансових ресурсів, а обсяги внутрішньокорпоративних операцій займають значну частку в міжнародній торгівлі.

Питання митної оцінки операцій ТНК виникає при перетині товарами митного кордону та сплаті мита та інших зборів. Одним з мотивів встановлення неринкових трансферних цін є можливість зниження митної вартості (див. рис. 1). Емпіричні дослідження показують, що збільшення митного тарифу на 1% в середньому призводить до зростання різниці між цінами, що встановлюються між пов'язаними та непов'язаними особами, на 0,56-0,66% [1, с. 16].

Рис. 1. Зовнішні мотиви трансферного ціноутворення

Джерело: [2, с. 15].

* аспірант кафедри міжнародних фінансів Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка
 Науковий керівник: проф. Рогач О.І.

Питання митної оцінки операцій з пов'язаними особами, та, зокрема, операції між підрозділами ТНК, стає все більш важливим для митних органів, які виділяють більше ресурсів на визначення митної вартості таких операцій та віддають пріоритет вирішенню цього питання у своїй роботі. При цьому, слід зазначити, що лише 48% ТНК координують політику встановлення трансферних цін для митних і податкових цілей на рівні різних відділів [3, с.20].

Незважаючи на вихідний принцип ринкової ціни, що застосовується як для митних, так і для податкових цілей, існують розбіжності між митними службами та податковими адміністраціями у трактуванні цього поняття та методології визначення вартості операцій з пов'язаними особами (див. табл. 1). Внаслідок цього, митні органи можуть не визнавати імпорتنі ціни, встановлені на основі ціни угоди або на основі методів трансферного ціноутворення ОЕСР.

Таблиця 1. Економічна природа відмінностей у підходах до визначення вартості операцій з пов'язаними особами

Критерії порівняння	Митна служба	Податкова адміністрація
<i>Суб'єктивні чинники</i>		
1. Протилежні інтереси щодо рівня вартості	Зацікавлена у завищенні трансферної ціни	Зацікавлена у заниженні трансферної ціни
2. Різна правова основі діяльності	Діє на основі митного законодавства	Діє на основі податкового законодавства
<i>Об'єктивні чинники</i>		
1. Об'єкт оподаткування	Митна вартість товарів	Прибуток
2. Рівень агрегації операцій	Індивідуальні імпортно-експортні операції	Агреговані показники доходів та витрат
3. Часові рамки оцінки	При перетині митного кордону	За результатами року
4. Методологія визначення вартості операцій з пов'язаними особами	На основі фактичної ціни угоди / аналогічних угод	На основі порівняння фактичних або розрахункових параметрів угод

Джерело: складено автором на основі [4, с. 399 – 400; 5, с. 2].

Для визначення митної вартості операції між підрозділами ТНК застосовуються наступні критерії прийнятності ціни: (1) критерій умов продажу – доведення, що вплив на визначення вартості трансакції не мав місця, тобто ціна була встановлена на основі звичайної практики встановлення цін в галузі або у спосіб, у який продавець встановлює ціни для непов'язаних осіб, або така ціна є достатньою для покриття всіх витрат та забезпечення прийнятної рівня прибутку продавцю; (2) критерій тестового рівня вартості – на основі непрямих методів визначення ціни угоди: за ціною угоди щодо ідентичних або подібних (аналогічних) товарів (див. табл. 2), на основі віднімання вартості, на основі додавання вартості (обчислена вартість) та резервний метод. Пріоритетність застосування методів є чітко визначеною.

Таблиця 2. Правила визначення ідентичних та подібних товарів

Ідентичні або подібні (аналогічні) характеристики товарів	
Товари є <u>ідентичними</u> , якщо:	Товари є <u>подібними</u> , якщо:
<ul style="list-style-type: none"> • вони є ідентичними за всіма характеристиками до товарів, які проходять митну оцінку, в тому числі за фізичними характеристиками, якістю та репутацією. 	<ul style="list-style-type: none"> • вони дуже подібні до товарів, які оцінюються, за компонентами, матеріалами та характеристиками, а також
	<ul style="list-style-type: none"> • можуть виконувати ту саму функцію та є заміниками товарів, які оцінюються.
Однакові або аналогічні умови виробництва товарів	
1. Товари вважаються ідентичними або подібними, якщо вони вироблені в одній і тій же країні та одним і тим же виробником.	
2. Якщо виробник не виробляє інших ідентичних чи аналогічних товарів, ідентичними або подібними можуть вважатися товари, вироблені іншим виробником в тій самій країні.	

Джерело: [6, с. 69].

Сьогодні існує тенденція до конвергенції митних та податкових правил щодо операцій між пов'язаними особами як на міжнародному, так і на національному рівнях (Бельгія, Великобританія, Данія, Ірландія, Іспанія, Люксембург, Мексика, Нідерланди). Водночас, не існує єдиної думки щодо доцільності конвергенції: прибічники стверджують, що це дозволить уникнути дублювання витрат на рівні ТНК та державних органів, в той час як противники конвергенції вважають, що вона потребує більших витрат, ніж її відсутність.

Література

1. Bernard A., Jensen J., Schott P. Transfer Pricing by U.S.-Based Multinational Firms / NBER Working Paper – 2006. – 36 p.
2. Eden L. Taxing Multinationals: Transfer Pricing and Corporate Income Taxation in North America / University of Toronto Press. – 1998. – 757 p.
3. Ernst & Young. Precision under pressure – Global transfer pricing survey 2007-2008 / EYGM limited. – 2008.
4. Marsilla S. Customs valuation and transfer pricing / ERA-Forum. – Springer Berlin / Heidelberg. – No. 9. – 2008. – P. 399 – 412.
5. Stang R., Fanaroff C. Transfer Pricing Studies and Customs Valuation: Caution Required / Practical US/International Tax Strategies. – WorldTrade Executive, Inc. – No. 14. – 2007. – P. 2-3.
6. www.jurisint.org/pub/06/en/doc/C03.pdf - Valuation of goods for customs purposes. Business Guide / Juris International. – P. 65-71.

7. www.oecd.org/dataoecd/29/22/38698312.pdf - Second Joint WCO/OECD Conference on Transfer Pricing and Customs Valuation. Summary Remarks. – Brussels (Belgium). – 22-23 May 2007
8. www.oecdobserver.org/news/fullstory.php/aid/670/Transfer_pricing:_Keeping_it_at_arms_length.html - OECD Observer, April 2002